

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 16.11.2005
KOM(2005) 582 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

LÄHETYSTÖN AVAAMISESTA VALKO-VENÄJÄLLÄ

KOMISSIION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

LÄHETYSTÖN AVAAMISESTA VALKO-VENÄJÄLLÄ

1. JOHDANTO JA TAUSTA

Neuvottelut Euroopan unionin ja Valko-Venäjän kumppanuus- ja yhteistyösopimuksesta saatiin päätökseen vuonna 1995. Kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen sekä väliaikaisen sopimuksen tekemisessä ja ratifioinnissa ei kuitenkaan olla edistetty sen jälkeen, kun vuonna 1997 otettiin käyttöön valtajärjestelmä ilman demokraattista valvontaa ja tasapainoa, mihin liittyi riippumattomien tiedotusvälineiden, poliittisen opposition sekä ruohonjuuritason kansalaisyhteiskunnan lisääntynyt tukahduttaminen.

Yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvosto määritteli 22. ja 23. marraskuuta 2004 tekemissä päätelmissään EU:n kaksiosaisen lähestymistavan Valko-Venäjän suhteen:

- i) poliittisia kontakteja koskevat rajoitukset: yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvosto totesi, että kahdenväliset ministeritason yhteydet Euroopan unionin ja Valko-Venäjän välillä *toteutetaan ainoastaan puheenjohtajavaltion, pääsihteerin ja korkean edustajan, komission sekä troikan välityksellä;*
- ii) yhteydet kansalaisyhteiskuntaan ja Valko-Venäjän kansaan sekä niille annettava apu: *Yhteisön ja jäsenvaltioiden avustushjelmien avulla tuetaan väestön ja demokratisoitumisprosessin tarpeita, erityisesti kyseeseen tulevat humanitaarinen, alueellinen ja rajat ylittävä yhteistyö sekä hankkeet, joilla tuetaan suoraan tai välillisesti demokratisoitumista ja Valko-Venäjän demokraattisia voimia.*

Yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvosto painotti myös, että Valko-Venäjällä on Euroopan unionin lähinaapurina mahdollisuus toimia EU:n aktiivisena kumppanina Euroopan naapuruuspolitiikassa. Neuvosto kehottaa presidentti Lukashenkoa ja hänen hallitustaan muuttamaan nykyistä politiikkaansa ja ryhtymään toteuttamaan perustavaa laatua olevia demokraattisia ja taloudellisia uudistuksia maan lähentämiseksi eurooppalaisiin yhteisiin arvoihin.

Euroopan naapuruuspolitiikkaa sovelletaan Valko-Venäjään, mutta maalle ei toistaiseksi ole suunnitteilla toimintasuunnitelmaa. EU haluaa syventää suhdettaan Valko-Venäjään, kunhan tämän viranomaiset osoittavat selkeästi haluavansa kunnioittaa demokraattisia arvoja ja oikeusvaltiota.

Tätä taustaa vasten jäsenvaltiot ja Euroopan parlamentti ovat kehottaneet komissiota avaamaan lähetystön Minskissä, jotta Euroopan unionin läsnäolo ja näkyvyys Valko-Venäjällä parantuisivat ja jotta Euroopan naapuruuspolitiikan edut tulisivat selväksi Valko-Venäjän koko väestölle, kuten yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvosto totesi 22. ja 23. marraskuuta 2004 tekemissä päätelmissään.

2. LÄHETYSTÖN AVAAMINEN

2.1. Poliittiset perusteet

EU:n ja Valko-Venäjän suhteet edistyivät sen jälkeen, kun EU tunnusti Valko-Venäjän itsenäisyyden vuonna 1991, mutta ne alkoivat huonontua pian vuoden 1994 presidentinvaalien jälkeen. Vuonna 1996 presidentti Lukashenko uudisti perustuslain keskittämällä valtaa presidentille. Demokraattiset olosuhteet kyseenalaistuivat erityisesti sen vuoksi, että demokraattisesti valittu parlamentti korvattiin presidentin nimittämällä kansalliskokouksella, ja myös siksi, että oppositiota ja tiedotusvälineitä tukahdutettiin ja oikeuslaitoksen toimintaan puututtiin.

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimisto (ETYJ-ODIHR) ei pitänyt vuonna 2000 pidettyjä parlamenttivaaleja ja syyskuussa 2001 pidettyjä presidentinvaaleja vapaina eikä rehellisinä. EU oli asiasta samaa mieltä. Lokakuussa 2004 pidetyt parlamenttivaalit ja samanaikainen kansanäänestys perustuslain muutoksesta eivät vastanneet demokraattisia vaaleja koskevia kansainvälisiä vaatimuksia. Kansanäänestys mahdollisti presidentti Lukashenkon asettua ehdokkaaksi vuoden 2006 ja sitä seuraavissa presidentin vaaleissa.

Ihmisoikeus- ja demokratiatilanne Valko-Venäjällä on edelleen vakavan huolen aiheena ja se on viime aikoina tullut yhä huonommaksi. Ennen vuoden 2006 presidentin vaaleja Valko-Venäjän viranomaiset ovat tiukentaneet otettaan kansalaisyhteiskunnasta ja erityisesti tiedotusvälineistä, oppositiovoimista ja valtiosta riippumattomista järjestöistä. Lisäksi kansainvälisten avuntantajien avun toimittamista rajoitetaan ankarasti.

2.2. Avun toimittaminen

Vuoden 2004 loppuun saakka EU:n tekninen apu (kuten jäsenvaltioiden antama apu) oli EU:n neuvoston vuonna 1997 tekemien Valko-Venäjää koskevien päätelmien mukaisesti rajoitettu humanitaarisiin ja alueellisiin hankkeisiin sekä sellaisiin, joilla suoraan tuetaan demokratisoitumisprosessia. Vuosina 1991-2005 Valko-Venäjälle annettiin apua yli 220 miljoonaa euroa.

Yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvosto totesi marraskuussa 2004 tekemissä Valko-Venäjää koskevissa päätelmissään, että EU:n on tuettava aktiivisemmin väestön ja demokratisoitumisprosessin tarpeita. Päätelmissä todettiin, että komissio jatkaa ja vahvistaa Valko-Venäjälle annettavaa apua, jotta maan itse aiheutetusta eristäytyneisyydestä johtuviin haasteisiin voitaisiin vastata.

Yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvoston marraskuussa 2004 tekemien päätelmien mukaisesti komissio on ottanut käyttöön kaksiosaisen avustuspolitiikan: toisaalta kansalaisyhteiskunnalle ja valtiosta riippumattomille järjestöille annettavaa apua lisätään ja toisaalta keskitytään väestön tarpeisiin vastaamista koskeviin toimiin. Asiaa koskevien EY-välineiden välille on luotu käytännöllinen ja tarkasti suunnattu työnjako.

Apu demokratisoitumisen ja demokraattisten voimien tukemiseen toimitetaan eurooppalaisen ihmisoikeus- ja demokratia-aloitteen ja hajautetun yhteistyövälineen kautta, jotka eivät edellytä Valko-Venäjän viranomaisten hyväksyntää.

Apu väestön tarpeiden tukemiseksi ja siten välillisesti demokratian tukemiseen Valko-Venäjällä toimitetaan TACIS-ohjelman kautta, johon tarvitaan viranomaisten hyväksyntä. Valko-Venäjän kansalaisyhteiskunta osallistuu täysin TACIS-ohjelman mukaisten toimien täytäntöönpanoon.

Tällä hetkellä Valko-Venäjän avustusohjelmat pannaan täytäntöön komission Kiovan lähetystön kautta, joka on akkreditoitu Valko-Venäjälle, sekä Minskin TACIS-sivutoimiston kautta, joka osallistuu teknisen avun hallinnointiin. Kiovan lähetystö ja Minskin TACIS-sivutoimisto levittävät myös tietoja Valko-Venäjälle EU:sta ja Euroopan naapuruuspolitiikasta.

Minskin lähetystön avaaminen helpottaa lisää Valko-Venäjälle annettavan yhteisön avun hallintoa erilaisten käytössä olevien välineiden avulla. Komissio voi seurata tarkemmin hankkeiden rekisteröintiä ja tarpeen mukaan muita menettelyjä ja luoda tehokkaan yhteistyösuhteen paikan päällä olevien hankkeen täytäntöönpanosta vastaavien toimijoiden kanssa. Lähetystön avaaminen antaa komissiolle myös mahdollisuuden aktiivisemmin levittää tietoja Valko-Venäjän väestölle.

2.3. Henkilöstö- ja budjettivarat

Valko-Venäjän lähetystö tulee olemaan alueellinen lähetystö, jolla on jostain muusta lähetystöstä siirretty väliaikainen asiainhoitaja, joka nimitetään myöhemmin pysyvään virkaan. Väliaikainen asiainhoitaja työskentelee komission Ukrainan lähetystön päällikön alaisuudessa.

Henkilöstö- ja budjettivarat lähetystön avaamiseksi katetaan tämänhetkistä ulkomaanedustukselle myönnettyistä varoista, jotka siirretään muista lähetystöistä.

Lähetystön organisaatiokaavioon sisältyy toiminnallinen osasto, joka perustuu Minskissä sijaitsevaan Valko-Venäjälle annettavan teknisen avun TACIS-toimistoon, ja joka on liitetty Ukrainan lähetystön yhteyteen, sekä hallinnollinen osasto. Rahoitus- ja sopimusbudjetin osasto tulee sijaitsemaan Kiovassa, ja se on alueellisen lähetystön alaisuudessa.

Kaiken kaikkiaan lähetystössä tulee olemaan yksi virkamies (väliaikainen asiainhoitaja), kaksi sopimusosastosta toimihenkilöä ja seitsemän paikallista toimihenkilöä.

2.4. Päätelmät

Lähetystön avaaminen mahdollistaa komission seurata tarkemmin Valko-Venäjän poliittista tilannetta. Sen kautta voidaan myös toimittaa lisääntyneitä EU:n talousapua tehokkaammin ja kohdistetummin aloille, jotka edesauttavat demokraattista prosessia. Lisäksi on tärkeää lisätä Euroopan komission avun näkyvyyttä ja parantaa tiedon jakamista väestön keskuudessa Euroopan naapuruuspolitiikasta saatavista eduista.

YKSINKERTAISTETTU RAHOITUSSELVITYS

Politiikan alat: ULKOSUHTEET

Toiminnan alat: Ulkomaanedustus

**TOIMENPITEEN NIMI: KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE
– LÄHETYSTÖN AVAAMINEN VALKO-VENÄJÄLLÄ.**

1. BUDJETTIKOHDAT

XX.010102: Menot yhteisön lähetystöjen palveluksessa olevasta henkilöstöstä

XX.010202: Yhteisön lähetystöjen ulkopuolinen henkilöstö

XX.010212: Yhteisön lähetystöjen muut hallintokulut

XX.010302: Yhteisöjen lähetystöjen rakennukset ja niihin liittyvät kulut

19.010407 : Apu Itä-Euroopan ja Keski-Aasian kumppanuusmaille – hallintomenot

2. TALOUDELLISET KOKONAISTIEDOT

**2.1 Toimen kokonaistalousarvio: 0,562 miljoonaa euroa
maksusitoumusmäärärahoina (MSM) vuonna 2005, 0,525 miljoonaa euroa
vuonna 2006 ja sen jälkeen vuosittain.**

Kyseisten määrien osalta katsotaan, että budjettikohdasta 19.010407 katettavat menot olisivat 0,198 miljoonaa euroa maksusitoumusmäärärahoina vuonna 2005 ja 0,168 miljoonaa euroa vuonna 2006 ja sen jälkeen vuosittain.

2.2 Soveltamisjakso

Tässä tiedonannossa tarkoitettu lähetystön avaaminen aloitetaan mahdollisimman pian ja se tullaan saattaamaan loppuun varainhoitovuoden 2005 aikana. Lähetystössä tulee olemaan yksi virkamies (väliaikainen asiainhoitaja), kaksi sopimusuhteista toimihenkilöä ja seitsemän paikallista toimihenkilöä. Uuden lähetystön avaamiselle ei ole määritetty päättymispäivää.

2.3 Monivuotinen kokonaismenoarvio

a) Tiivistelmä maksusitoumusmäärärahoista (MSM) ja maksumäärärahoista (MM) – (rahoitusosuus)

Miljoonaa euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	Vuosi n	n + 1	n + 2	n + 3	n + 4	n + 5 ja seuraavat	Yht.
Maksusitoumusmäärärahat (MSM)	0,562	0,525	0,525	0,525	0,525	0,525	3,187
Maksumäärärahat (MM)	0,562	0,525	0,525	0,525	0,525	0,525	3,187

b) Tekninen ja hallinnollinen apu ja siihen liittyvät kulut (jaksottamattomat määrärahat)

MSM	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
MM	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Välisumma a+b							
MSM	0,562	0,525	0,525	0,525	0,525	0,525	3,187
MM	0,562	0,525	0,525	0,525	0,525	0,525	3,187

2.4 Yhteensopivuus rahoitussuunnitelman ja rahoitusnäkymien kanssa

☒ Ehdotus on nykyisen rahoitussuunnitelman mukainen.

☐ Ehdotus edellyttää kyseeseen tulevan rahoitusnäkymien otsakkeen rahoitussuunnitelman muuttamista.

☐ Tarpeen mukaan voidaan soveltaa toimielinten välisen sopimuksen määräyksiä.

☐ Menolaji: menojen taloudellisen luokituksen määrittäminen erottamalla toisistaan juoksevat menot ja pääomamenot. Tämän luokittelun avulla erotetaan paremmin toisistaan talousarviokirjanpito ja liikekirjanpito.

☒ Juoksevat menot: liittyvät varainhoitovuoden maksuihin.

☐ Pääomamenot: liittyvät tasetietoihin. Millaista tointa kyseisillä menoilla aiotaan rahoittaa?

3. BUDJETTITIEDOT

Menolaji		Uusi	EFTA osallistuu	Hakijamaa osallistuu	Rahoitusnäkymien otsake
Ei-pakoll.	Jaksotta mattomat määrärah at	KYLLÄ	EI	EI	N:o 4 (19.010407) N:o 5 (entinen osasto A6)

4. OIKEUSPERUSTA

Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavat henkilöstösäännöt ja erityisesti niiden 27–31 artikla, 31, 33 ja 65 a artikla ja niiden liitteet III, VII ja X.

Euroopan yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavat palvelussuhteen ehdot.

5. KUVAUS JA PERUSTELUT

5.1 Yhteisön toiminnan tarve¹

5.1.1 Tavoitteet

Lähetystön avaamista Valko-Venäjällä pidetään tarpeellisenä sen vuoksi, että voidaan seurata paremmin maan poliittista tilannetta, varmistaa demokraattiseen prosessiin, kansalaisyhteiskuntaan ja väestön tarpeisiin hyvin suunnattu tehokkaampi apu, lisätä Euroopan unionin ja komission näkyvyyttä Valko-Venäjällä ja helpottaa tiedon jakamista väestölle Euroopan naapuruuspolitiikan mahdollisista eduista.

5.1.2 Ennakkoarviointiin liittyvät säännökset

Uusien lähetystöjen avaamisesta päätetään yhteisön niiden taloudellisten ja poliittisten suhteiden kehityksen mukaisesti, jotka yhteisöllä on kyseisten maiden kanssa ja tiiviissä yhteistyössä kaikkien muiden yksiköiden ja muiden pääosastojen kanssa.

5.1.3 Jälkiarviointiin liittyvät säännökset

Kyseessä oleva lähetystö tulee olemaan osa komission lähetystöjen verkostoa ja siten lähetystöjen tarkastusyksikkö ja ulkomaanedustuksen sisäinen valvontayksikkö suorittavat sinne tarkastuskäyntejä.

¹ Lisätietoja saa erillisestä ohjeesta.

5.2 Suunnitellut toimet ja yhteisön rahoitustukea koskevat menetelmät

Asia koskee uuden lähetystön avaamiseen liittyviä hallintomenoja. Varainhoitovuosien 2005 ja 2006 lisämenot rahoitetaan olemassa olevista määrärahoista säästämällä muissa kuluissa. Nämä toimet johtavat poliittisten ja taloudellisten suhteiden paranemiseen kyseisen maan kanssa ja mahdollistavat komission hallinnoida paremmin toimiaan maassa.

5.3 Toteutustavat

Komissio hallinnoi lähetystöjen kaikkia hallintomenoja keskitetyllä suoralla menetelmällä käyttämällä henkilöstösääntöjen alaista henkilöstöä ja ulkoista (paikallista) henkilöstöä.